

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ได้นำสื่อสิ่งพิมพ์เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับติดต่อสื่อสารกันระหว่างมนุษย์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ กันออกไปนอกเหนือจากปัจจัยสี่ อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เพราะการที่มนุษย์จะได้มาซึ่งปัจจัยสี่นั้นย่อมต้องอาศัยการสื่อสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างแน่นอนยิ่งสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นเพียงใดการเพิ่มจำนวนประชาชนมากเท่าใดสื่อต่าง ๆ ที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการสื่อสารทางสังคมก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งถือว่าเป็นสื่อเก่าแก่ที่มนุษย์ได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่ม มีต้นทุนในการผลิตต่ำซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจและบริการมีการเลือกใช้เป็นสื่ออันดับแรกจากสื่อชนิดอื่น (ปวินท์ ระมิงค์วงศ์, 2551, หน้า 1)

สิ่งพิมพ์ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งควบคู่มากับการพัฒนาการของมนุษยชาติ และจัดเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญมาตลอดนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในการถ่ายทอดความรู้วิชาการ และเพื่อการติดต่อ สื่อสารสำหรับมนุษยชาติ ดังคำจำกัดความของ (พจณี พลสิทธิ์, 2536, หน้า 3) สรุปความเป็นมาและความสำคัญของ สิ่งพิมพ์ ว่า “สิ่งพิมพ์” นับเป็นวัสดุที่แสดงถึงพัฒนา การความเจริญก้าวหน้าทางด้านสติปัญญา ของมนุษย์ ความคิด จินตนาการ เจตคติ ความฝัน ชีวิต วัฒนธรรม สังคม เหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์แต่ละยุคสมัย สามารถเก็บรักษา สืบทอดจากชนรุ่นหนึ่ง ไปสู่ชนรุ่นหลัง ความคิดในเรื่องการพิมพ์นั้นนอกเหนือจาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการบันทึกความคิด จินตนาการ ความรู้ และเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าชนชาติต่าง ๆ ในโลกนี้ล้วนมีความพยายามที่จะพัฒนาความคิดของตนให้เจริญก้าวหน้าทันสมัยอย่างต่อเนื่อง ความคิดในเรื่องการพิมพ์ที่มีจุดประสงค์เริ่มแรกก็คงเพื่อให้มีการแพร่หลายเรื่อง ความคิด ความรู้ ไปสู่ชนรุ่นหลัง และเพื่อให้มีหลาย ๆ สำเนาจะได้เก็บรักษาให้คงอยู่ได้นานปีนั้น ในยุคปัจจุบันชนรุ่นหลังได้สานต่อความคิดเรื่องการพิมพ์จนกระทั่งกลายเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยและซับซ้อน สามารถผลิตสิ่งพิมพ์ได้หลากหลายชนิดตอบสนององวัตถุประสงค์ของมนุษยชาติได้กว้างขวางนอกเหนือจากสื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นสื่อมวลชนที่มีความเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติมานานนับพัน ๆ ปี และมีความเก่าแก่กว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็น วิชยุกระจายเสียง วิชยุโทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีการใช้แพร่หลายไปทั่วโลกเช่นในปัจจุบันก็ตาม แต่สื่อ

สิ่งพิมพ์ก็ยังคงเป็นสื่อที่มีการใช้อย่างแพร่หลายเป็นที่นิยมของทุกชนชาติมิได้ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทใดก็ตาม เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ สาเหตุสำคัญที่ทำให้สื่อสิ่งพิมพ์ยังเป็นที่นิยมแพร่หลายมาโดยตลอด ก็เพราะบุคคลสามารถเลือกอ่านได้ตามความเหมาะสม อีกทั้งยังใช้เป็นเอกสารอ้างอิงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่ทุกวันนี้สื่อที่รองรับในการส่งเสริม เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์อาชีพและวิถีชีวิตยังมีไม่มากพอ สื่อสิ่งพิมพ์นับเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างการรับรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้รับสารได้นักท่องเที่ยวที่ลงไปยังพื้นที่อาจจะยังไม่มีข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่และสถานที่แต่ละแห่ง บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์จึงมีความเหมาะสม เพราะนอกจากจะสามารถสร้างการรับรู้แล้ว ยังสามารถให้รายละเอียดข้อมูลได้ โดยผู้ที่สนใจสามารถเก็บไว้อ่านดูได้หลายครั้ง สามารถเก็บไว้ได้เป็นเวลานาน และประชาสัมพันธ์ให้คนอื่นต่อไปได้ นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวยังสามารถเก็บสิ่งพิมพ์นี้ไว้สำหรับการให้ข้อมูล เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งมอบหรือเก็บไว้เป็นของที่ระลึกได้ (ถนนนวนล สีหะกุลัง, 2550, หน้า 1)

ความสำคัญของการท่องเที่ยวนอกจากจะเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปของเงินตรา ยังช่วยลดปัญหาการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ ช่วยสร้างอาชีพและการว่าจ้างงานก่อให้เกิดการกระจายรายได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น และก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพในท้องถิ่น ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการศึกษา ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชน ช่วยกระตุ้นให้มีการผลิตคิดค้นการนำทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้า และของที่ระลึกจำหน่าย และช่วยสร้างสันติภาพ ความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่คนในสังคม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542, หน้า 25)

การท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลหลายประเทศให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะ และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กล่าวคือ การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มการจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นซึ่งรวมถึง วิถีชีวิต สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการประสานความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับบุคคลอย่างน้อย 3 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ และบุคคลที่จัดว่าเป็นเจ้าของท้องถิ่นหรือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ

พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว บุคคลกลุ่มที่ 1 ซึ่งได้แก่นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากแหล่งท่องเที่ยวโดยยินดีรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระดับที่เข้าพอใจ สิ่งอำนวยความสะดวก ในส่วนผู้ประกอบการจะพยายามเอื้อประโยชน์อำนวยความสะดวกสบายและบริการ เพื่อแลกเปลี่ยนกับรายได้ที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว บุคคลใน 2 กลุ่มดังกล่าวนี้จะไม่ใส่ใจกับความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบใดๆ ที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของความเสื่อมโทรม (มนัส สุวรรณ, 2542, หน้า 22)

การท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานจะต้องประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามคงประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม ดำรงเอกลักษณ์ของไทย สิ่งแวดล้อมปลอดภัย มีความปลอดภัยจากอาชญากรรม มีระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก มีการคมนาคมที่ติดต่อถึงกันได้ทุกระบบ และความพร้อมที่จะให้บริการ และมีส่วนร่วมอย่างสูงสุด การบำรุงรักษาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยว ต้องสอดคล้องกับการพัฒนา และจะต้องพัฒนาไปพร้อมกับทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรม (วรรณ วทัญญู, 2539, หน้า 2)

การนำวัฒนธรรมมาใช้ในการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องให้ความสำคัญกับธรรมชาติของวัฒนธรรม และความเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน การนำหลักคิดแบบปฏิฐานนิยมที่ถือว่า ธรรมชาติของความจริง หรือความรู้ เป็นสิ่งที่มีอยู่เป็นเอกเทศและมีความเป็นวัตถุวิสัย มาอธิบายเรื่องวัฒนธรรมคงไม่เพียงพอ เพราะวัฒนธรรมที่ยังคงหลงเหลืออยู่ ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับสรรพสิ่งมากมาย และเป็นสิ่งที่ถูกคัดสรรจากชุมชนแล้วว่ามีคุณสมบัติเป็นสากลและเป็นทางเลือกที่หลากหลาย ที่สามารถตอบสนองความต้องการที่ไม่สิ้นสุดของบุคคลและชุมชนได้ วัฒนธรรมที่พบจึง มีใช่ “ความจริงที่ถูกสร้างขึ้น” (Data are Created) โดยนักวิจัย แต่เป็นสิ่งที่คนในชุมชนสร้างขึ้นผ่านการเรียนรู้ซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา ผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การตีความประสบการณ์ใหม่ตามบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจริง และบอกเล่าผ่านการสนทนาสาธารณะ

แหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งมีศิลปกรรม สถาปัตยกรรมทั้งดงาม และมีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอาณาจักรสุโขทัย โดยสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ ล้วนตั้งอยู่บนเส้นทางเชื่อมโยงกับเทศกาลการท่องเที่ยวของ 4 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดพิษณุโลก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ และสุโขทัย เป็นที่ยอมรับในระดับจังหวัด และระดับชาติ

สุโขทัยเป็นเมืองประวัติศาสตร์ เป็นราชธานีแห่งแรกของไทย ประมาณ 700 ปี ล่วงมาแล้ว ปัจจุบันราชธานีแห่งนี้กลายเป็นดินแดนประวัติศาสตร์ที่ยังเหลือซากโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย ที่สร้างขึ้นในสมัยสุโขทัยเป็นราชธานี ล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต ทั้งศิลปกรรม สถาปัตยกรรม วัฒนธรรม จนองค์การยูเนสโกประกาศให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534 นั่นก็หมายถึง สถานที่ที่มีคุณค่าอย่างสูงประมาณค่ามิได้ที่จะหาสถานที่อื่นใดมาแทนที่ได้ และไม่ได้เป็นของชนชาติใดชาติหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นของมนุษยชาติทั้งปวง

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยตั้งอยู่ ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดสุโขทัย ไปทางทิศตะวันตก 12 กิโลเมตร เมื่อผ่านเข้าเขตเมืองเก่าจะเห็นยอดเจดีย์แบบต่าง ๆ สง่างาม วิหารอันศักดิ์สิทธิ์เรียงรายอยู่โดยรอบ สะท้อนภาพความในอดีตอันรุ่งเรืองของเมืองสุโขทัยอย่างชัดเจน

กำแพงเมืองสุโขทัยเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นกำแพงพูนดิน 3 ชั้น โดยการขุดเอาดินถมขึ้นเป็นกำแพง พื้นดินที่ถูกขุดจะเป็นที่ขังน้ำไว้ใช้สอยจึงเป็นกำแพงน้ำอีก 2 ชั้น กำแพงด้านทิศเหนือจดไต้ยาว 1,400 เมตร ด้านทิศตะวันตกจดทิศตะวันออกยาว 1,810 เมตร มีประตูเมือง 4 ประตู

โบราณสถานในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีทั้งภายในกำแพงเมือง ภายนอกกำแพงเมือง ภายในกำแพงเมืองมีโบราณสถานอยู่ 36 แห่ง นอกกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ 16 แห่ง ด้านทิศใต้ 23 แห่ง ทิศตะวันออก 18 แห่ง ทิศตะวันตก 33 แห่ง รวม 126 แห่ง

เนื่องจากทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นทรัพยากรที่เป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของการท่องเที่ยวที่ไม่อาจประเมินค่าได้ เช่น แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี วิถีชีวิตของชุมชนต่าง ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีจากอดีตถึงปัจจุบันที่ผ่านมา การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษา และทำการวิจัยเชิงลึก เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดการเชิงระบบการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การศึกษาถึงศักยภาพ และความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ตามความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยเน้นให้การประชาคมชุมชนรอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการจัดทำแผนสร้างสรรค์สื่อสิ่งพิมพ์อย่างมีส่วนร่วม

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ให้มีศักยภาพรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งของผลการศึกษาจะประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
2. เพื่อพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

1. การศึกษาวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว โดยแบ่งประเภทวัฒนธรรม ดังนี้
 - 1.1 ประเภทมุขประสูระ
 - 1.2 ประเภทศิลปะการแสดง
 - 1.3 ประเภทประเพณีและพิธีกรรม
 - 1.4 ประเภทจักรวาลและธรรมชาติ
 - 1.5 ประเภทงานช่าง
2. องค์ประกอบของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ (Likert, 1961) โดยมีหัวข้อ ดังนี้
 - 2.1 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อความรู้
 - 2.2 การกระจายข่าวสาร
 - 2.3 ความสนใจและดึงดูดความสนใจได้
 - 2.4 ส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของแหล่งชุมชน
 - 2.5 ส่งเสริมและสร้าง ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวม
3. การประเมินผลความพึงพอใจจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ (Likert, 1961) โดยมีหัวข้อการใช้ประโยชน์ ดังนี้
 - 3.1 สื่อมีความน่าสนใจ
 - 3.2 เนื้อหาเข้าใจง่าย

- 3.3 ปริมาณเนื้อหาเหมาะสม
- 3.4 ขนาดของตัวอักษรเหมาะสม
- 3.5 รูปแบบตัวอักษรเหมาะสม
- 3.6 สีตัวอักษรและภาพสวยงาม
- 3.7 ภาพประกอบมีความเหมาะสม
- 3.8 ภาพสวยงามและคมชัด
- 3.9 ภาพกับตัวหนังสือสัมพันธ์กัน
- 3.10 ขนาดข้อสื่อเหมาะสม/ถนัดมือ
- 3.11 สื่อดึงดูดใจ/สื่อความหมายได้ดี
- 3.12 เหมาะสมใช้เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์

สมมติฐานของการวิจัย

ชุมชนและกลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการพัฒนาใหม่ ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยร่วมกับชุมชน คือ ชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ครอบคลุม ชุมชน ประกอบด้วยในเขตเทศบาลตำบล 12 องค์สุโขทัย ได้แก่เมืองเก่า ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย

- 1.1 ชุมชนตระพังทองหลาง
- 1.2 ชุมชนแม่รำพัน
- 1.3 ชุมชนบ้านไต้
- 1.4 ชุมชนสุโขทัยนคร1
- 1.5 ชุมชนสุโขทัยนคร 3
- 1.6 ชุมชนบ้านเหนือ
- 1.7 ชุมชนบ้านใหม่ตระพังทอง
- 1.8 ชุมชนรามใหญ่
- 1.9 ชุมชนศรีชุม
- 1.10 ชุมชนวัดป่ามะม่วง

1.11 ชุมชนลิไท

1.12 ชุมชนรามเล็ก

2. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเวลาในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่นเชิงวัฒนธรรมจากปราชญ์ท้องถิ่นย้อนหลัง 100 ปี โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในลักษณะที่มีเรื่องราว และรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 ประเภทชุมชน

3.1.1 นิทาน

3.1.2 ตำนาน

3.1.3 ประวัติศาสตร์จากการบอกเล่า

3.1.4 ชื่อบ้านนาเมือง

3.2 ประเภทศิลปะการแสดง

3.2.1 ด้านดนตรี

3.2.2 ด้านการแสดง

3.2.3 ด้านดนตรีและการแสดงในพิธีกรรม

3.3 ประเภทประเพณีและพิธีกรรม

3.3.1 ความเชื่อ

3.3.2 ขนบธรรมเนียมประเพณี

3.3.3 พิธีกรรม

3.3.4 งานฉลอง และอื่น ๆ

3.4 ประเภทจักรวาลและธรรมชาติ

3.4.1 การตั้งถิ่นฐาน

3.4.2 อาหาร การกิน

3.4.3 การดูแลสุขภาพ

3.4.4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

3.4.5 โหราศาสตร์

3.4.6 ดาราศาสตร์ และอื่น ๆ

3.5 ประเภทงานช่าง

3.5.1 ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า

3.5.2 เครื่องจักสาน

3.5.3 เครื่องรัก

3.5.4 เครื่องปั้นดินเผา

3.5.5 เครื่องโลหะ

3.5.6 เครื่องไม้

3.5.7 เครื่องหนัง

3.5.8 อัญมณีและเครื่องประดับ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

4. ขอบเขตด้านการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์

4.1 คู่มืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

4.2 แผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยว

4.3 โปสเตอร์เพื่อการท่องเที่ยว

4.4 แผนที่เพื่อการท่องเที่ยว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทดังกล่าว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย คู่มืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว แผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยว โปสเตอร์เพื่อการท่องเที่ยว แผนที่เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

คำสำคัญหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ในการจัดทำโครงการวิจัยครั้งนี้ ทางผู้จัดทำโครงการวิจัยได้มีนิยามศัพท์ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง คู่มืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว แผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยว โปสเตอร์เพื่อการท่องเที่ยว แผนที่เพื่อการท่องเที่ยว ที่ใช้เผยแพร่เพื่อให้ความรู้ในการท่องเที่ยวชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย แบบมีส่วนร่วมโดยใช้องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การนำชมสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมชุมชน เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ

3. วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสุโขทัย

4. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย หมายถึง สถานที่ตั้งของโบราณวัตถุ และโบราณสถาน ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จัดตั้งขึ้นเป็นมรดกโลกของจังหวัดสุโขทัย

5. ชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่รอบรอบอุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัย ในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยชุมชนตระพังทองกลาง ชุมชนแม่รำพัน ชุมชน บ้านไต้ ชุมชนสุโขทัยนคร 1 ชุมชนสุโขทัยนคร 3 ชุมชนบ้านเหนือ ชุมชนบ้านใหม่ตระพังทอง ชุมชน รามใหญ่ ชุมชนศรีชุม ชุมชนวัดป่ามะม่วง ชุมชนลิไท และชุมชนรามเล็ก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ชุมชนรอบ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ 12 ชุมชน
2. สามารถพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ด้านข้อมูลสินค้าพื้นเมือง แหล่งหัตถกรรมพื้นบ้าน ข้อมูล อาหารพื้นบ้าน พัฒนาข้อมูลเทศกาลและงานประเพณีพัฒนาข้อมูลชีวิตความเป็นอยู่เพื่อพัฒนาสิ่ง ดึงดูดการท่องเที่ยวทั้งภาษาไทย
3. สามารถพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่ออำนวยความสะดวก เส้นทางการเดินทางระหว่างท่าอากาศยานหรือสถานีขนส่งกับที่พัก
4. ได้สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเป็นท่องเที่ยวชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
5. ผลการวิจัยสามารถขยายผลไปสู่การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนอื่นได้